

VYUŽITÍ VÝNOSŮ Z PRODEJE EMISNÍCH POVOLENEK V OBDOBÍ 2013 AŽ 2020

Požadavky Klimatické koalice, FoRS a společnosti Člověk v tísni

Během let 2013 – 2020 získá česká vláda z prodeje emisních povolenek podnikům zahrnutým v evropském systému obchodování mimořádné výnosy ve výši cca 115 miliard Kč. Evropská směrnice 2009/29/ES¹ udává účely, na které má být minimálně 50 % těchto prostředků využito: snižování emisí skleníkových plynů (domácích nebo globálních), adaptační opatření, podporu rozvoje obnovitelných zdrojů energie a zvýšení energetické účinnosti.

Klimatická koalice, Fórum pro rozvojovou spolupráci – FoRS a společnost Člověk v tísni požadují, aby vláda (a pak také parlament) prostředky z prodeje emisních povolenek použila na:

- 1) financování Programu energetické nezávislosti, který by plynule navázal na program Zelená úsporám,**
- 2) na pomoc rozvojovým zemím v boji proti změnám klimatu prostřednictvím bilaterálních projektů a multilaterálních příspěvků.**

Programu Zelená úsporám od svého spuštění v roce 2009 využilo k zateplení svého domu již více než 250 000 českých domácností. Program pomohl domácnostem snížit účty za energie a zároveň pomohl udržet a vytvořit v době krize celkem 19 000 pracovních míst.² Při využití veškerého českého potenciálu k zateplení domů mohou domácnosti do roku 2020 ušetřit ročně až 11 mld Kč. Zvyšování energetické efektivity (zejména zateplování obytných domů a veřejných budov, instalace střešních solárních kolektorů na ohřev vody a kotlů na biomasu) je navíc tím nejekonomičtějším způsobem, jak snižovat emise skleníkových plynů. K tomu je potřeba financovat pokračování programu dostatečnými prostředky. Na základě propočtů expertů společnosti Porsenna a rekapitulace zkušeností z programu Zelená úsporám ukazují, že potřebný roční rozpočet Programu energetické nezávislosti činí celkem 16 mld. Kč³.

Ekonomicky rozvinuté státy se na Klimatické konferenci OSN v Kodani (2009), respektive v Cancúnu (2010) dohodly, že budou společně přispívat na financování klimatických opatření v rozvojových zemích od roku 2010 cca 10 mld USD ročně s postupným nárůstem až na 100 mld USD ročně v roce 2020. Rozvinuté státy jsou kvůli množství vypouštěných emisí do velké míry zodpovědné za probíhající změnu klimatu, většina negativních důsledků této změny však dopadne na rozvojové země, které mají mnohem

¹ Novelizující směrnici 2003/87/ES.

² Zámečník, Hlaváč (2010). Důvody pro zateplování domů: desetitisíce pracovních míst v Česku.

³ Hnutí Duha (2011). Domy ve vatě.

menší kapacitu a možnosti se nové situaci přizpůsobit. Podle Indexu odpovědnosti a schopnosti (RCI – Responsibility and Capacity Index), který vychází z Rámce „skleníkových rozvojových práv“⁴, je spravedlivý podíl České republiky na globálních klimatických nákladech 0,52 %. Při globálním příspěvku 10 mld USD činí tento podíl necelou 1 miliardou Kč, při příspěvku 100 mld USD by český roční příspěvek měl představovat cca 9 mld Kč. Index je funkcí, která kombinuje míru schopnosti a odpovědnosti států přispívat na klimatické financování, které jsou vyjádřeny pomocí příjmu obyvatel nad rozvojovým prahem (7500 USD/osoba/rok) a kumulativními emisemi od roku 1990. Tyto prostředky mají být poskytnuty nad rámec současné rozvojové pomoci, měla by z nich být financována jak adaptační, tak mitigační opatření, a musí být zajištěna transparentnost při jejich poskytování a využívání.

Z výše uvedeného vyplývá, že není možné uspokojit obě potřeby pouze prostřednictvím peněz z prodeje povolenek. Problém by částečně pomohlo vyřešit zvýšení závazku EU pro snižování emisí skleníkových plynů do roku 2020 ze současných 20 % na 30 %. Při 30% redukčním cíli budou totiž zisky ČR z prodeje povolenek zhruba o 40 miliard Kč vyšší. Významným argumentem pro vyšší závazek je zároveň fakt, že pokud budeme emise snižovat pomaleji, budeme muset více přispívat rozvojovým zemím na adaptace.

Bude ovšem nezbytné identifikovat další možné finanční zdroje pro oba programy. Nabízí se zejména využití částí dividendy společnosti ČEZ, zde lze očekávat výnos kolem 18 miliard korun ročně. Peníze ČEZu platí lidé za elektřinu vyrobenou převážně z uhlí a proto je vhodné pomoci nich snižovat lidem účty za energii a pomoci jimi lidem v rozvojových zemích. Energetickou efektivitu také bude vhodné masivně podporovat z evropských fondů – podobně jako nyní – i v rámci příštího rozpočtu Evropské unie na léta 2014 – 2020. V rámci Cancúnské konference se představitelé zúčastněných států shodly na tom, že prostředky na mezinárodní klimatické financování by měly jít jak z veřejných tak soukromých zdrojů, v rámci bilaterální i multilaterální spolupráce a různých inovativních zdrojů (jako jsou výnosy z emisního obchodování, zdanění finančních transakcí, poplatky za leteckou a námořní dopravu či například uhlíková daň).

KLIMATICKÁ KOALICE je platformou českých nestátních neziskových organizací, které se zabývají zejména ochranou životního prostředí, rozvojovou spoluprací a humanitární pomocí. Jejími členy jsou: Adra,o.s., Calla – sdružení pro záchranu prostředí, Centrum pro dopravu a energetiku, Educon, Ekologický institut Veronica, Ekologický právní servis, Ekumenická akademie Praha, Glopolis - Pražský institut pro globální politiku, Greenpeace ČR, Hnutí Duha a Přátelé přírody ČR.

Společnou pozici podporuje i České fórum pro rozvojovou spolupráci a společnost Člověk v tísni.

KONTAKTY:

Jiří Koželouh, Hnutí Duha, jiri.kozelouh@hnutiduha.cz, 723 559 495

Petr Patočka, Pražský institut pro globální politiku - Glopolis o.p.s, patocka@glopolis.org, 603 155 535

⁴ Baer, P.; Athanasiou, T.; Kartha, S.; Kemp-Benedict, E. (2008). The Greenhouse Development Rights Framework. Dostupné z <http://gdrights.org/wp-content/uploads/2009/01/thegdrsframework.pdf>.